

A szófajok

A magyar nyelv szófajainak csoportosítása:

- I. Az ige: megy
- II. A névszók:
 1. A főnév: macska, Duna
 2. A melléknév: szép
 3. A számnév: három
 4. A névmás: ők
- III. Egyéb önálló szófajok:
 1. A határozószó: most
 2. Az igenév: lenni, maradandó, olvasva
 3. Az indulatszó: hej
- IV. Nem önálló szófajok(segédszók):
 1. Az igekötő: le-
 2. A névutó: alatt
 3. A névelő: a, az
 4. A kötőszó. és
 5. A módosítószó: igen

I. Az ige

Igének nevezzük a cselekvést, történést, létezést kifejező szavakat.

Pl. cselekvésre: énekel.

Pl. történésre: nő, virágzik.

Pl. létezésre: van.

Az ige tulajdonságai:

1. Alany (a cselekvő) szerint az ige lehet:
 - Cselekvő: alszik
 - Ható: **alhat**
 - Műveltető: **altat**
 - Visszaható: **altatódik**
 - Szenvedő: **altatik.**
2. Időtartam szerint az ige lehet:
 - Kezdő(abban a pillanatban kezdődik): nyílik
 - Folyamatos(a cselekvés időben folyamatos): megy

- Mozzanatos (egy pillanatig tart): szökken, csettint
- Gyakorító(megszakítással történik): szaladgál:
- Befejezett(a cselekvés befejeződött): elment.

3. Tárgy szerint az ige lehet:

- Tárgyas: kapcsolódik hozzá tárgy(Kit?. Mit? Kérdésre felel).
Pl.: énekel (dalt), varr(ruhát).
- Tárgyatlan: nem kap tárgyat: pl. alszik, szökken, születik.
De módosulhat: pl nagyot alszik,

A tárgyas igének lehet alanyi ragozása és tárgyas ragozása:

- Alanyi ragozás: az A végzi a cselekvést. Az ige arra utal, hogy ki végzi a cselekvést:

Alanyi ragozás:

Egyes szám:

I.	Én varrok	
II.	Te varrsz	
III.	Ő varr	KI?

Többes szám:

I.	Mi varrunk
II.	Ti varrtok
III.	Ők varrnak

- **Tárgyas ragozás: a cselekvés valakire, valamire irányul. (Kit?, Mit? Kérdésre felel)**

Tárgyas ragozás:

Egyes szám:

I.	Én varrom	
II.	Te varrod	
III.	Ő varrja	KIT?, MIT?

Többes szám:

- I. Mi varrjuk
- II. Ti varrjátok
- III. Ők varrják

4. Az igeidők:

- Jelen idő: pl. főz
- Múlt idő: pl. főzött, ment.

A múlt idő jele: magánhangzó után –tt, mássalhangzó után –t.

- Jövő idő: menni fog, főzni fog.

5. Az igemódok:

- Kijelentő mód: azt fejezi ki, hogy a cselekvés ténylegesen végbemegy.
Nincs jele. Pl. megy(jelen), ment(múlt), menni fog(jövő)
- Feltételes mód: a cselekvés valamilyen feltételhez van kötve:
menne(jelen), ment volna(ment volna).
Jele: jelen idő: -na, -ne, -ná, -né, pl enne
Múlt idő: -t, -tt volna: ment volna, evett volna
Jövő idő nincs.
- Felszólító mód: a cselekvést akarjuk(csak jelen idő van)
Pl. menj. Jele: -j.

Házi feladat:

1. Másoljátok be a leckét a füzetbe!
2. Ragozzátok alanyi és tárgyas ragozásban a **vár** és **lát** igéket! Húzzátok alá az igei személyragokat az igékben! (Igei személyrag: az igék végén a személy számát és személyét mutatják).
3. Tedd az **ad** igét minden időbe és módba! Húzd alá az igeidők és -módok jelét!
Jó munkát!